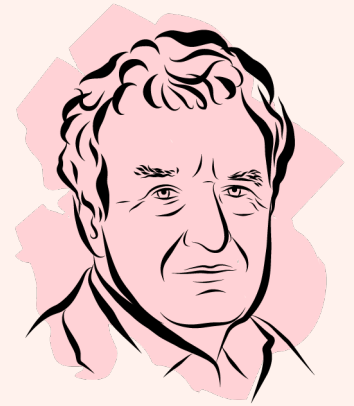

Chemische industrie: sieraad voor het land

Nadat bekend werd dat weer twee bedrijven bezwijken, riep een groep economen het kabinet op om de chemische industrie toch vooral niet te steunen. 'Het Nederlandse belastinggeld kan beter worden besteed.'

Het toeval wil dat ik de chemische industrie een beetje ken. Ik ben chemicus, weliswaar meer theoretisch (organische chemie), maar heel wat studiematjes in Delft deden scheikundige technologie en zijn later bij de industrie gaan werken. Ik weet dus: we hebben het hier niet over bedrijfstakken met weinig toegevoegde waarde maar over een geavanceerde sector die bij Nederland past. Niet alleen de technologen die de fabrieken ontwerpen, ook de operators in de controlekamers en zelfs de bedrijfsbrandweer hebben jarenlange opleidingen gevolgd. Het is hoogstaand werk en verdient goed: het is de enige plek waar een mbo'er een ton kan verdienen.

Ter afsluiting van mijn studie heb ik in de jaren zeventig stage gelopen bij de raffinaderij van Shell in het Franse Berre en moest me, met een medestudent uit Hongkong, buigen over de vraag waarom omwonenden over kattenpislucht klaagden. De chemische industrie is dus al een halve eeuw met het milieu-probleem bezig en als gevolg daarvan is hun vervuiling spectaculair gedaald. Mijn veel te vroeg overleden studievriend Ad Vos (1947-2017) was hoofd milieu bij wat eerst General Electric Plastics heette, in Bergen op Zoom, en later door het Saudische SABIC werd overgenomen. Ad bezocht elke milieuconferentie om na te gaan wat zijn bedrijf nog meer kon doen. Hij was groener dan welke Greenpeace-activist ook.

LyondellBasell, Tronox, vorig jaar zinksmelterij Nyrstar in Budel, het wordt een treurig rijtje. Dat zo'n hoogtechnologische bedrijfstak wankelt, dat economen openlijk (en politici heimelijk) juichen, is absurd. De pulskorvisers en kokkelvisers waren de beste ter wereld maar bestaan niet meer, Tata Steel maakt het beste staal. Pesten we nou echt alles waar we goed in zijn (veeteelt, glastuinbouw, fruitteelt) het land uit?

Op hol geslagen milieuregels en verkeerde keuzes bij de energietransitie jagen de chemische industrie weg. Europese en Nederlandse regels (CSDDD, WAMCA, REACH) zijn strenger dan waar ook ter wereld. En dan heeft Nederland ook nog eens als enige land een extra CO₂-heffing. Peter Berdowski, de per 1 april teruggetreden topman van Boskalis en gepromoveerd chemicus: 'Politici zijn in de ban geraakt van de wereld redden.'

Dezelfde politici die nu traantjes plengen bij het verdwijnen van die twee bedrijven liepen gisteren nog slaafs achter snelwegplakkers aan en pleitten toen voor het afschaffen van 'fossiele subsidies', de onjuiste benaming voor grootafnemerskorting. Klanten die veel van een product inkopen, aardappelen dan wel aardgas, krijgen logischerwijs korting.

Derk Loorbach, hoogleraar sociaal-economische transitie aan de Erasmus Universiteit, zei in 2021 in *NRC* dat het helemaal niet erg is als we in Nederland raffinaderijen kwijtraken. 'Dat is een eindige business.' Oliedom.

Collega's van hem zeggen in navolging van Extinction Rebellion dat kunstmestfabrieken als die van Yara in Sluiskil moeten ophoepelen. Kom op zeg. De helft van de wereldbevolking zou niet leven, als er geen kunstmest was geweest. Filosoof Sebastian Valkenberg schreef in het *FD* dat kunstmest echte rebellie tegen extinctie is.

Het vervangen van fossiele brandstof voor de opwekking van elektriciteit is een peulenschil. Voor die toepassing wemelt het van de alternatieven: kernenergie, zonnecellen, windmolens, waterkracht. Maar voor dat andere gebruik van aardolie – als bron (in raffinaderijen) voor benzine, geneesmiddelen, kunstmest, kunststof – is geen alternatief in zicht. Er wordt aan gewerkt, om via 'groene chemie' uit planten al die nuttige producten te maken, maar dat duurt nog wel een halve eeuw.

Tot slot, al die uit aardolie gemaakte artikelen zijn geen 'eindige business'. Kunststof is omstreden (microplastic) maar verlengt het leven. Allerlei mensen van een zekere leeftijd kunnen nog steeds tennissen en golfen dankzij steeds slimmere kunststoffen. Allerlei winkels bieden tegenwoordig 'vegetarische schoenen' aan, een amusante manier om een vermeend nadeel (plastic) als voordeel te presenteren.

Oh ja, weet u waar de wiken van windmolens van zijn gemaakt? Inderdaad, ook van aardolie.

Pesten we nou echt alles waar we goed in zijn het land uit?